

ÅRSRAPPORT

REGNSKAPSÅRET 2017

BRAGE FINANS AS

Innhold

Ledelsen i Brage Finans.....	6
Styret i Brage Finans.....	8
Styrets beretning.....	9
Resultatregnskap	14
Årlig resultatutvikling.....	15
Balanse	16
Kontantstrømoppstilling.....	17
Noter til regnskapet	18
Revisors beretning	40

Adm. Direktør Jack Iversen

2017 – Et taktskifte i Brage Finans sin utvikling

Brage Finans har lagt bak seg et år med høy aktivitet, fortsatt positiv utvikling og en betydelig tilstrømming av nye kunder. Det er gledelig å konstatere at selskapets utvikling er i tråd med eierbankers, styrets og administrasjonens langsiktige ambisjoner.

"I never stopped trying to become qualified for my job."

Darwin Smith (1926-1995)
Former CEO of Kimberly-Clark

Sitatet ovenfor kommer fra Darwin Smith som forvandlet Kimberly-Clark fra et middelmådig selskap til et selskap som slo markedsleder Procter& Gamble i seks av åtte produktkategorier.

Darwin Smith sin tilnærming til jobben som CEO er fascinerende og på flere områder er den sammenfallende med hvordan vi tenker i Brage Finans.

Kimberly-Clark regnet det ikke som en belastning å konkurrere mot Procter& Gamble, de regnet det som et fortrinn. Darwin og ledelsen hans frydet seg over muligheten til å konkurrere mot de beste, da dette var en anledning til å gjøre selskapet bedre og sterkere.

Konkurransen blant finansieringsselskaper i Norge er knallhard, og Brage Finans konkurrerer mot store nasjonale og internasjonale finanskonsern. I en bransje med sterkt press på marginer er det ingen selvfølge at et nytt finansieringsselskap skal lykkes. I likhet med Darwin er det dette konkurransebildet som pirrer ledelsen og medarbeiderne i Brage Finans. Tro, vilje og stolthet er nøkkelord som hver dag får de ansatte til å yte det ytterste for at man neste dag skal bli litt bedre.

En organisasjons viktigste ressurs er ikke menneskene, men de rette menneskene. Som administrerende direktør i Brage Finans har fokus siden etablering i 2010 vært å rekruttere de rette personene for å bygge en sterk organisasjon. De ansatte blir gitt tillit til å kunne bygge erfaring og kompetanse. I Brage Finans skal det være en kultur for at problemstillinger kan diskuteres slik

at man i felleskap kan komme fram til de beste løsningene.

I 2017 åpnet en sjelden mulighet seg for å gå inn i et nytt markedsområde. Vi grep den muligheten. Sommeren 2017 lanserte vi distribusjon av billån gjennom bilforhandlere. Med på laget har vi et team av medarbeidere med lang erfaring fra distribusjon gjennom bilforhandlere.

Budsjettet for 2018 viser et viktig skille i Brage Finans sin utvikling. For første gang siden selskapet ble etablert budsjetteres det nå med like høyt nysalg gjennom forhandler/direkte kanal som gjennom distribusjon fra selskapets eierbanker.

Til tross for økt distribusjon utenfor bankkanalen er det viktig å huske på at våre eierbankers unike eierstruktur og distribusjonskraft er en av nøkkelfaktorene bak Brage Finans sin framgang, og at de fortsatt vil være det fremover.

Vår filosofi er at kombinasjonen av effektiv teknologi og menneskene i Brage Finans skal gi den gode kundeopplevelsen. Sammen med lokale bankrådgivere skal vi gi kundene rask og god oppfølging slik at Brage Finans framstår som det lokale førstevalg i alle våre eieres markedsområder.

Det er ikke bare konkurransen som hver dag gjør Brage bedre og sterkere. Brage Finans sine eierbanker har høye krav til selskapet. Avkastning på hver krone investert i Brage Finans skal ikke være lavere enn hva våre eierbanker selv har som mål for egen avkastning.

Brage Finans skal være en stor og viktig aktør i våre eierbankers områder. Vårt mål er enkelt. I markedsområder der våre eierbanker er størst, skal også Brage Finans bli størst.

Året som har gått

Brage Finans har lagt bak seg et år med høy salgsaktivitet, fortsatt positiv utvikling og en betydelig tilstrømming av nye kunder.

Selskapet oppnådde i 2017 et totalt nysalg på MNOK 3.350. Et imponerende tall sett i lys av at selskapet hadde en utlånsportefølje på MNOK 4.400 ved inngangen til året. Nysalget i 2017 utgjorde dermed 75% av selskapets portefølje per 01.01.17.

Selskapets nysalg av BM produkter, i hovedsak leasing, har hatt en fantastisk utvikling i 2017. I tillegg til stor tilstrømming av nye kunder, opplever selskapet at mye av veksten skjer gjennom at eksisterende kunder velger Brage på nytt. Dette er i tråd med Brages strategi om å videreutvikle de gode kundeengasjementene. Brage er nå landets 5. største finansieringsselskap innen nysalg av løsøreleasing med en markedsandel på 5,7%¹.

Salg av PM produkter har vist en svært positiv vekst i andre halvår 2017. I 2017 lanserte vi produktet båtlån som har blitt godt mottatt hos våre eierbanker. Vi har tro på at dette produktet skal bidra til å løfte PM salget i bankene i vår- og sommermånedene i 2018. Videre mener vi at det fortsatt er et stort uutnyttet potensiale i bankene for salg av billån.

Tilstrømming av nye kunder medfører behov for økt kapital for å opprettholde kapitalmålene. Brage Finans har en unik posisjon med 12 solide sparebanker i ryggen. Bankene tilførte selskapet i 2017 totalt mnok 75 gjennom en egenkapitalemisjon. I tillegg gjennomførte selskapet en vellykket utstedelse av en fondsobligasjon på mnok 100. Selskapets aksjonærer planlegger å tilføre selskapet ytterligere kapital i 1. kvartal 2018 gjennom en ordinær egenkapitalemisjon. Emisjonen gir selskapet en solid plattform for kunne øke sin markedsposisjon i 2018.

For Brage er det gledelig å konstatere at selskapets vekst ikke har gått på bekostning av kredittkvaliteten i porteføljen. Utlånsporteføljen, både BM og PM, er preget av god betjeningsevne og lavt mislighold. Hovedvekten av kunder er fortsatt i lav og moderat risikoklasse.

I 2017 oppnådde Brage Finans et resultat før skatt på mnok 58,2, en resultatforbedring på 36% fra 2016. Resultatet medførte en egenkapitalavkastning (RoE) på 6,5%. Justert for provisjon til eierbanker reflekterte resultatet en avkastning på 9,2%.

I vår årsrapport vil man se at Brage oppgir både RoE og kostnadsprosent justert for bankprovisjon. Årsaken til dette er at selskapet har en provisjonsmodell der bankene får utbetalt 50% av rentemarginen fratrasket tap. Modellen er svært positiv for Brage Finans da den stimulerer bankene til mer-salg, samtidig som den gir incentiver til å komme med de beste bankkundene. Tall justert for bankprovisjon vurderes å gi et bedre sammenligningsgrunnlag mot andre finansieringsselskapet som ikke har en tilsvarende provisjonsmodell.

Framtidsutsikter

Brage har budsjettert med fortsatt lønnsom vekst i 2018. Selskapet står godt rustet til å møte nye utfordringer. Vi er konkurransedyktige og har produkter som kundene ønsker. Vi ser fram til et spennende 2018.

Bergen, 31.01.18

Jack Iversen
Administrerende Direktør

¹ FinFo

Ledelsen i Brage Finans

Jack Iversen (1962) : Administrerende Direktør

Jack Iversen har vært adm. direktør siden stiftelse av selskapet og har mer enn 30 års erfaring fra finansieringsbransjen. Har tidligere vært direktør i IT Finans/De Lage Landen.

Terje Brurås(1965) : Viseadministrerende Direktør

Terje Brurås har vært viseadm. direktør siden stiftelse av selskapet og har mer enn 30 års erfaring fra finansieringsbransjen. Har tidligere vært regiondirektør i De Lage Landen, samt ass.direktør i IT Finans og DNB Finans.

Bodil Huus Bolstad(1971) : Økonomi- og Finansdirektør

Bodil Huus Bolstad har vært økonomi- og finansdirektør siden stiftelsen av selskapet og har 14 års erfaring fra revisjon og rådgivning innenfor blant annet bank og finans. Har tidligere vært direktør i PWC.

Sissel Eilertsen(1964) : Direktør Kreditt og Spesialengasjement

Sissel Eilertsen har vært direktør for kreditt siden stiftelsen av selskapet og har mer enn 30 års erfaring fra finansieringsbransjen. Har tidligere vært leder for risikoanalyse i DNB Finans.

Drømmer du
om ny bil?
Vi ordner
finansieringen

Styret i Brage Finans

Jan Erik Kjerpeseth (1971): Styrets leder

Styreleder siden desember 2013. Kjerpeseth er i dag administrerende direktør i Sparebanken Vest. Styreleder i Frende Liv, Frende Skade, Brage Finans. Utdannet sivilmarkedsfører fra Norges Markedshøyskole, samt MBA fra Harriot Watt University og Executive MBA i merkevareledelse fra Norges Handelshøyskole.

Kim Fordyce Lingjærde (1959): Styrets nestleder

Nestleder i styret siden september 2014. Lingjærde er finansdirektør i Fana Sparebank. Han har 30 års erfaring fra ulike stillinger innen bank og finans. I Bergens Skillingsbank/ Bergensbanken, senere Handelsbanken, var han administrasjonssjef og direksjonssekretær og hadde også ansvar for IR. Lingjærde er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole

Hanne J. Nordgaard (1971): Styremedlem

Styremedlem i Brage Finans siden oktober 2017. Nordgaard er i dag administrerende direktør i Helgeland Sparebank. Tidligere konserndirektør for Helgeland i Sparebank1 Nord-Norge. I tillegg til god bankerfaring har hun har bred økonomi- og ledererfaring fra privat og interkommunal virksomhet, samt allsidig styreverfaring fra selskaper i flere bransjer

Stein Hannevik(1954): Styremedlem

Styremedlem i Brage Finans siden juni 2014. Hannevik er i dag styreleder i Sparebanken Sør. Stein Hannevik er tidligere mangeårig administrerende direktør i Sparebanken Pluss og innehar av en rekke styreverv i blant annet Sørmeqleren, Varodd AS, Norne Securities osv.

Alf Inge Flokketvedt (1966): Styremedlem

Har vært styremedlem i Brage Finans siden stiftelsen av selskapet. Flokketvedt er i dag banksjef i Skudenes & Aakra Sparebank og sitter blant annet som styremedlem i Eiendomsmegler A.

Beate Bjelland Rabben (1973): Styremedlem

Har vært styremedlem i Brage siden november 2015. Rabben har ledererfaring fra Auto 23 Bil AS og Porsche Center Bergen, samt bakgrunn fra bank og finans gjennom 12 år blant annet fra Sparebanken Vest og SR-bank. Rabben har bachelorgrad fra BI i Ledelse og administrasjon.

Tor Arne Ness(1976) : Styremedlem

Har vært styremedlem i Brage siden november 2015. Ness er i dag daglig leder i Toyota Sogn AS. Han innehar en rekke styreverv, blant annet som styreleder i Sogndal Fotball. Ness har master utdannelse i finans fra RMIT University, og har 5-års erfaring fra Toyota Financial Services.

Frank Øye(1973) : Styremedlem, ansattrepresentant

Medlem av styret siden 2016. Ansatt i Brage Finans siden 2010 der han i dag innehar stilling som ass. direktør. Øye har tidligere vært markedssjef i SG Finans AS, samt avdelingssjef/KAM i Lindorff. Utdannet med bachelor i økonomi og administrasjon fra Handelshøyskolen BI.

Styrets beretning

Brage Finans AS (Brage) oppnådde i 2017 et resultat før skatt på MNOK 58,2, en resultatforbedring på MNOK 15,3 (+36%) fra 2016. Positiv utlånsvekst innenfor både bedriftsmarkedet og privatmarkedet var hovedårsaken til selskapets resultatframgang. Styret vurderer selskapets utvikling i 2017 som god, og i tråd med de langsiktige målsettinger for selskapet.

Resultatet for 2017 var positivt påvirket av økte netto driftsinntekter gjennom god utlånsvekst i perioden, innenfor både bedriftsmarkedet og privatmarkedet. Lave tap på utlån trakk også resultatet i positiv retning.

I takt med økte inntekter økte samtidig selskapets provisjonskostnader til eierbanker og forhandlere. Høy aktivitet og satsing innenfor nye markedsområder gav for 2017 en økning i driftskostnader. Vekst i kostnader var likevel prosentvis lavere enn vekst i inntekter, hvilket medførte at selskapets kostnadsprosent² falt fra 46% til 43%.

Resultatet medførte en egenkapitalavkastning (RoE) på 6,5%. Justert for provisjon til eierbanker reflekterte resultatet en avkastning på 9,2%.

Milepæler i 2017

Året 2017 har vært preget av høy aktivitet, positiv utvikling, og inntreden i nye spennende forretningsområder. Styret vil trekke fram følgende milepæler for 2017:

- Lillesands Sparebank samt Søgne og Greipstad Sparebank ble nye aksjonærer med henholdsvis 1,35% og 1,5%, samtidig som Sparebanken Sør ervervet ytterligere 1%. Fana Sparebank solgte med dette deler av sin aksjepost.
- Distribusjon av billån gjennom bilforhandlere ble lansert i juli 2017. Selskapet har ansatt et team av erfarne medarbeidere med lang erfaring fra distribusjon gjennom bilforhandlere. Selskapets satsing innenfor dette området medførte en styrking av distribusjon utenfor bankkanalen, i tråd med styrets og eierbankenes strategi for selskapet.
- Brage er nå landets 5. største finansieringsselskap målt etter nysalg av

løsøreleasing, og med en markedsandel på 5,7%³.

- Selskapet styrket i 2. kvartal egenkapitalen gjennom en egenkapitalemisjon med sine eierbanker på MNOK 75. I 3. kvartal hadde selskapet en vellykket utstedelse av en fondsobligasjon på MNOK 100. Dette var første gang selskapet hentet hybridkapital i markedet og utstedelsen ble godt mottatt blant investorer. Utstedelse av hybridkapital, og tilleggskapital er en naturlig utvikling for selskapet, og er i tråd med selskapets kapitalstrategi om effektivt kapitalnivå, kapitalsammensetning og kapitalvekting. Ved utgangen av året har selskapet en kapitaldekning på 15,9% og en uvektet kjernekapitalandel på 11,8%.
- Forbrukslån ble lansert våren 2017 som et tilleggsprodukt til eierbankenes produktspekter. Formålet med produktet er å gi bankkunder som ønsker forbrukslån, et tilbud hos sin lokale sparebank.
- Selskapets utlånsportefølje passerte ved årsskiftet MNOK 6.100, en økning på MNOK 1.800 i 2017. Selskapets nysalg av leasing og låneprodukter i 2017 utgjorde MNOK 3.350.

Virksomhetsbeskrivelse

Brage Finans AS er et finansieringsselskap eid av 12 frittstående sparebanker («eierbanker»). Selskapet startet opp sin virksomhet i 2010 og driver sin virksomhet med utgangspunkt fra sitt hovedkontor i Bergen. I tillegg har selskapet salgskontorer i Stavanger, Kristiansand og Ålesund.

Selskapets virksomhetsområde er finansiering av løsøre, herunder leasing (leiefinansieringsavtaler) og salgspantlån. Distribusjon av selskapets produkter skjer gjennom eierbanker, via forhandlere og gjennom eget salgsapparat. Hovedmålgruppene har i første rekke vært eierbankers bedrifts- og privatkunder.

²Sum driftskostnader / (Netto driftsinntekter – provisjon til eierbanker)

³ Statistikk fra FinFo

Privatmarked(PM)

Privatmarkedsområdet har i 2017 hatt en meget positiv utvikling. Selskapets nysalg av lån til privatpersoner var i 2017 MNOK 920 mot MNOK 487 året før. Utlånsporteføljen ved utgangen av året utgjorde totalt MNOK 1.200, en økning på MNOK 620(+107 %) sammenlignet med 2016. Totalt har over 3.300 nye privatkunder valgt Brage som finansieringspartner i 2017.

Ved utgangen av 2017 utgjorde privatmarked 19,9% av total portefølje. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes som god, og realiserte tap har vært marginale. Hele 90,5 % av portefølje mot privatmarkedet er klassifisert i risikogruppe lav og moderat.

Bedriftsmarked(BM)

Utviklingen innenfor bedriftsmarkedsområdet har også vært solid i 2017. I tillegg til stor tilstrømming av nye kunder opplever selskapet i stor grad at eksisterende kunder velger Brage på nytt. Totalt nysalg av BM produkter, i hovedsak leasingfinansiering, var i 2017 MNOK 2.430, en økning på MNOK 750 (+45%) sammenlignet med 2016.

Utlånsportefølje mot bedriftskunder ved utgangen av året utgjorde totalt ca MNOK 5.000. Brutto utlån økte i 2017 med MNOK 1.180, tilsvarende en vekst på 31%. Selskapets BM portefølje har god diversifisering innen både geografisk spredning, bransjer og gjenstandstyper. Porteføljen domineres av engasjementer med lav risiko, og forventede tap er lave.

Strategisk retning

Brage Finans har siden etablering hatt en 3-kanal strategi der distribusjon av selskapets produkter skjer gjennom eierbanker, fra direkte kunder eller gjennom forhandlere. Selskapets hovedfokus har fram til nå vært distribusjon gjennom eierbanker.

Selskapets satsing innenfor bilforhandlere medfører en strategisk styrking av distribusjon utenfor bankkanalen. Satsingen vil bidra til en betydelig vekst i inntekter, styrket markedsposisjon og meravkastning til selskapets eierbanker.

Vekst innenfor billån til private vurderes av styret som strategisk viktig da produktet tilfører økt diversifisering til porteføljen og bidrar til ytterligere reduksjon i porteføljerisiko.

Selskapets aksjonærer planlegger å tilføre selskapet ytterligere kapital gjennom en ordinær egenkapitalemisjon i 1. kvartal 2018. Emisjonen gir selskapet en solid plattform for å kunne øke sin markedsposisjon i 2018.

Redegjørelse for årsregnskapet

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskapet med balanse et rettviseende bilde av selskapets drift og økonomiske stilling ved årsskiftet.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3a bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av årsregnskapet.

Resultatregnskap

Selskapets resultat etter skatt for regnskapsåret var positivt med MNOK 45,71, mot MNOK 32,77 foregående år. Resultatet tilsvarte en egenkapitalavkastning(RoE) på 6,5% sammenlignet med 6,1% for 2016. Justert for provisjon til eierbanker reflekterte resultatet en avkastning på 9,2%.

Netto renteinntekter utgjorde i 2017 samlet MNOK 157.228, mot MNOK 119.900 i 2016, en økning på 31%. Økning i netto renteinntekter var i all hovedsak knyttet til vekst i porteføljen.

Provisjonskostnader til distributører økte i året med MNOK 7,2 fra MNOK 18,2 i 2016 til MNOK 25,5 i 2017.

Driftskostnader utgjorde i 2017 MNOK 72,3, hvorav personalkostnader var ca 64%.

Selskapet hadde ved utgangen av året konstaterte tap på totalt MNOK 6,0, hvilket tilsvarende 0,097% av brutto utlån. Reversering av tidligere avsetninger, samt nye avsetninger på eksisterende og nye engasjementer gav en samlet resultateffekt på MNOK 10,9 for 2017. For ytterligere detaljer se note 10.

Eiendeler

Selskapets bankbeholdning var per 31.12.17 MNOK 179,2. Brage Finans AS hadde ved utgangen av året en brutto portefølje på MNOK 6.169 som utgjorde en økning med MNOK 1.976 sammenlignet med 31.12.16. Balanseførte nedskrivninger (gruppe- og individuelt) utgjorde pr 31.12.17 MNOK 21,2, hvilket tilsvarte 0,34% av utlånsportefølje. Hensyntatt nedskrivninger knyttet til overtatte eiendeler i balansen var

nedskrivningsgraden 0,37% ved utgangen av året.

Gjeld

Selskapet finansieres gjennom lån fra eierbanker samt obligasjonsgjeld i markedet. Ved utgangen av 2017 hadde selskapet MNOK 800 i lån fra eierbanker. I tillegg har selskapet en ubenyttet ukommitert trekkfasilitet på totalt MNOK 600 hos eierbankene. Selskapets obligasjonsgjeld var totalt MNOK 4.581 per 31.12.17.

Egenkapital og kapitaldekning

Overskuddet for 2017, MNOK 45,71, er i sin helhet tillagt egenkapitalen per 31.12.17.

Selskapets har i 2017 gjennomført en emisjon med selskapets eierbanker med MNOK 75 for å opprettholde en solid kjernekapital. I tillegg har selskapet utstedt en fondsobligasjon på MNOK 100. Fondsobligasjonen er klassifisert som egenkapital og inngår som del av selskapets kjernekapital. Ved årsskiftet hadde selskapet en kapitaldekning (ansvarlig kapital) på 15,9%, herunder kjernekapital på 14,3% og ren kjernekapitaldekning på 12,6%. Selskapets uvektede kjernekapital var 11,8% per 31.12.17.

Selskapet har gjennom ICAAP fastsatt minimum kapitalmål for 2018:

	Kapital- dekning 31.12.17	Kapital- mål 2017	Kapital- krav 2018	Kapital- mål 2018
Ansvarlig kapital	15,9%	15,5%	15,5%	16,7%
Kjernekapital	14,3%	13,5%	13,5%	14,7%
Ren kjernekapital	12,6%	12,0%	12,0%	13,2%

Finansdepartementet har besluttet at nivået på det motsykliske kapitalbufferkravet skal økes med 0,5 prosent til 2,0 prosent fra 31. desember 2017.

Styret har i årets ICAAP prosess vurdert at underliggende risiko i selskapet er uendret sammenlignet med fjoråret, men velger likevel å øke selskapets kapitalmål. Begrunnelse for dette er at Finanstilsynet gjennom sine tilsyn og vedtak hos andre banker/finansieringsselskaper har signalisert en forventning om et høyere pilar 2 nivå for bransjen enn hva selskapet tidligere har lagt til grunn.

Selskapets aksjonærer planlegger å tilføre selskapet ytterligere kapital i 1. kvartal 2018 gjennom en ordinær egenkapitalemisjon.

Styrking av egenkapitalen er i tråd med selskapets strategiske vekstplaner og gjennomføres for å opprettholde en solid kapitaldekning.

Kontantstrøm og likviditet

Selskapet skiller i kontantstrømoppstillingen mellom netto kontantstrøm fra drift, investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter. Opptak av gjeld fra kredittinstitusjoner og utstedelse av obligasjonsgjeld for å finansiere utlån, defineres som en driftsaktivitet.

Avviket mellom driftsresultat og kontantstrøm fra driftsaktiviteter i 2017 er negativt med MNOK 54. Dette skyldes i hovedsak at økt netto låneopptak på MNOK 1.666 bare delvis dekker netto økning i utlånsporteføljen på MNOK 1.793.

Risikoforhold

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser.

Kredittrisikoen i Brage styres gjennom selskapets kredittstrategi, kredittrutiner og bevilgningsreglementet.

Kredittstrategien fastsettes minimum årlig av styret, og inneholder kredittretningslinjer samt styringsrammer for risikoprofil og risiko-konsentrasjoner i selskapet. Det er satt styringsrammer for porteføljekvalitet og konsentrasjonsrisiko, herunder rammer for store kunder. Porteføljekvalitet, risikomigrasjon og styringsrammer for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret.

Styret er ansvarlig for selskapets kredittgivning, og har delegert fullmaktsrammer til administrerende direktør som har videredelegert disse til direktør for kredittområdet. Fullmaktene er personlige, og er knyttet opp mot kompetanse, engasjementsstørrelse og risiko. Styret har nedsatt et kredittutvalg som på vegne av styret behandler og fatter vedtak i kredittsaker med kredittgrenser utover administrerende direktørs bevilgningsrammer.

Selskapet benytter modeller fra ekstern leverandør til risikoklassifisering i kredittprosesser og porteføljestyling i privat- og bedriftsmarkedet.

Kredittbehandlingsrutiner, kredittstrategi og risikoklassifiseringsmodellene setter krav til hvilke kredittprosesser som skal benyttes i forbindelse med innvilgning og oppfølging av privat- og bedriftsmarkedsengasjementer.

Utlånsvirksomheten får tett oppfølging og overvåking. Alle kunder scores ved kredittbehandling og næringslivsporteføljen rescores hvert kvartal. Resultater fra rescoren benyttes sammen med andre overvåkningsløsninger blant annet til identifisering av risikomigrasjon og risikoutsatte engasjement på et tidlig stadium. Kreditter over en viss størrelse er gjenstand for minimum årlig engasjementsgjennomgåelse.

Operasjonell risiko

Selskapet har implementert prosedyrer for identifisering, vurdering og rapportering av tap grunnet operasjonelle hendelser. Det blir jevnlig utført kontroller av utvalgte områder i selskapet. Det ikke observert vesentlige tap grunnet svikt i interne rutiner, systemsvikt, internt eller eksternt mislighold eller andre operasjonelle hendelser. Det blir løpende vurdert om eksisterende kontrolltiltak er tilfredsstillende for å avdekke og hindre tap som følge av operasjonell risiko.

Likviditetsrisiko

Selskapets utlån til kunder finansieres i dag ved lån og trekkrettigheter hos eierbanker samt obligasjonslån i det eksterne gjeldsinvestormarkedet.

Selskapets portefølje har en forventet gjennomsnittlig løpetid på 3-4 år, hvilket medfører at det til enhver tid er god likviditetstilgang i form av innbetalinger fra kunder.

Styret i Brage Finans vedtar årlig en likviditetsstrategi med overordnede retningslinjer for styring av likviditetsrisiko. Retningslinjene, herunder mål og rammer, skal sikre at selskapet til enhver tid har tilstrekkelig stabil og langsiktig finansiering ut fra selskapets eierstruktur og utlånsprofil.

Selskapets Liquidity Coverage Ratio (LCR) er 109% per 31.12.17. Minstekrav til LCR dekning for kredittforetak er 100% fra og med 31.12.17.

Renterisiko

Utlån og leiefinansieringsavtaler er basert på flytende rente, og selskapets renterisiko vil

derfor være knyttet til lovfestede varslingsfrister til kundene. Risiko for vesentlig resultateffekt som følge av dette blir vurdert og hensyntatt i selskapets ICAAP/ILAAP vurdering.

Soliditet/kapitaldekning

Selskapet rapporterer kapitaldekning etter Standardmetoden, og har årlig en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov ut i fra en risikovurdering. Kapitaldekning og soliditet er tilfredsstillende i forhold til forventninger om vekst.

Regulatoriske forhold

Administrasjonen arbeider kontinuerlig for å sikre etterlevelse av lover og forskrifter, og styret legger til grunn at nødvendige endringer og tilpasninger fortløpende implementeres.

Krav til likviditetsreserve

Kravene til likviditetsreserve (LCR) er regulert i CRR/CRD IV- forskriften. De kvantitative kravene ble innfasert gradvis med 80 % fra 31. desember 2016 og 100 % fra 31. desember 2017. Brage Finans etterlever regelverket.

Krav til kapitaldekning

Styret vurderer at selskapet har en tilfredsstillende kapitalsituasjon, og er godt tilpasset gjeldende kapitalkrav.

Arbeidsmiljø og likestilling

Arbeidsmiljøet anses som godt. Det er 52 ansatte i selskapet ved utgangen av året. Totalt sykefravær i året har vært 5%, hvorav 2,9% har vært knyttet til langtidsfravær. Det har ikke blitt rapportert om skader eller ulykker på arbeidsplassen. Selskapet har som mål å være en arbeidsplass med likestilling mellom kvinner og menn.

Av 52 ansatte pr 31.12.17 er 25 kvinner. I selskapets ledergruppe er det en jevn fordeling mellom kjønnene. Styret består av 6 menn og 2 kvinner.

Samfunnsansvar

Selskapet legger vekt på å integrere hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon i sine forretningsstrategier, i sin daglige drift og i forholdet til sine interessenter.

Ytre miljø

Brages virksomhet forurensar ikke det ytre miljø utover det som ansees å være normalt for en virksomhet av denne typen. Selskapets låne- og leasingvirksomhet kan gi indirekte påvirkningsmulighet i miljøforhold.

Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet hendelser etter balansedagen som har vesentlig betydning for avlagt regnskap.

Fremtidsutsikter

Norges handelspartnere ser ut til å ha passert konjunkturbunnen, og det er anslått en sterkere konjunkturoppgang i OECD-området enn tidligere antatt. Oljenedturen virker å ha passert bunnivået, og oljeprisen har de senere år normalisert seg; etterspørselen globalt har tatt seg opp igjen, samtidig som produksjonsveksten har avtatt. Man ser nå tegn på optimisme og for første gang er det i Norge svakt positive investeringer i denne bransjen.

På nasjonalt nivå har det skjedd et konjunkturomslag, og BNP har vokst over trendvekst i årets to første kvartaler som følge av den svært ekspansive finans- og pengepolitikken, en svak krone og en vedvarende kraftig vekst i boligbyggingen. Sistnevnte virker imidlertid å ha dempet seg den siste tiden. Videre har arbeidsledigheten sunket, og det er ventet en ytterligere nedgang i ledighet frem mot neste renteøkning.

Det lave rentenivået og konjunkturoppgangen stimulerer til flere lønnsomme 'investeringer i mange bransjer, og det ventes en økning i investeringer i tiden som kommer. Dette vil være positivt for Brage Finans. Rapporter fra bedrifter på Vestlandet og særlig Rogaland, viser at også bedrifter med oljeeksponering har sett en markant positiv utvikling; fra negative signaler om fremtiden ved inngangen til 2017 til forsterkede positive forventninger ved inngangen til 2018.

Samtidig er det uttalt sterke politiske føringer på at utbygging av infrastruktur er et satsningsområde også fremover, og offentlige investeringer i vei- og samferdselsprosjekter har således økt fra 2017. Videre har vedvarende svak krone, presset innenlands tilbud, høy internasjonal etterspørsel og høye råvarepriser sørget for gode tider i fiskerinæringen.

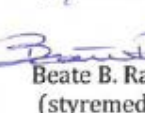
Brage Finans sin unike eierstruktur, med 12 solide sparebanker og deres lokale forankring bidrar til at selskapet står godt rustet til å møte nye utfordringer i 2018.

Styret presiserer at det normalt er betydelig usikkerhet knyttet til vurderingen av fremtidige forhold.

Årsresultat og disponeringer

Styret foreslår at årets resultat etter skatt, MNOK 45,71, overføres til annen egenkapital.

Styret i Brage Finans AS
Bergen, 31. januar 2018

 Jan Erik Kjerpeseth (styrets leder)	 Kim F. Lingjærde (styrets nestleder)	 Stein A. Hannevik (styremedlem)	 Hanne J. Nordgaard (styremedlem)
 Alf Inge Flokketvedt (styremedlem)	 Tor Arne Ness (styremedlem)	 Beate B. Rabben (styremedlem)	 Frank Øye (ansattrepresentant)
 Jack Iversen (administrerende direktør)			

Resultatregnskap

BRAGE FINANS AS	Note	2017	2016
		(NOK 1000)	(NOK 1000)
Driftsinntekter			
Renteinntekter og lignende.....	2,26	249.485	197.682
Rentekostnader og lignende.....	2,18,19,26	-92.256	-77.787
Netto renteinntekter.....		157.228	119.895
 Gebyrer og provisjonsinntekter.....	3	7.004	4.896
Gebyrer og provisjonskostnader.....	26	-25.483	-18.233
Netto verdiendring verdipapirer.....	16	1.200	286
Andre driftsinntekter.....		1.389	825
Netto driftsinntekter.....		141.339	107.670
 Driftskostnader			
Lønn og generelle administrasjonskostnader.....	5,6	-46.649	-38.954
Avskrivninger.....	7,8	-6.779	-5.585
Andre driftskostnader.....	4	-18.872	-12.977
Sum driftskostnader.....		-72.300	-57.516
Driftsresultat før tap.....		69.039	50.154
 Tap og nedskrivninger på utlån.....	10,1	-10.863	-7.290
Ordinært resultat før skattekostnad.....		58.176	42.864
 Skattekostnad.....	13	-12.465	-10.095
Resultat for regnskapsåret.....		45.710	32.769
 Disponering av årsresultatet:			
Overført til annen egenkapital.....	24	45.710	32.769
Sum disponert.....		45.710	32.769
 Resultat etter skatt som % av forvaltningskapital...		0,7 %	0,7 %

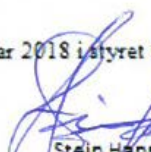
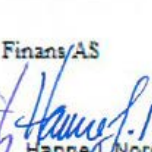
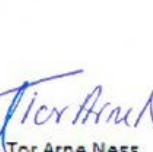
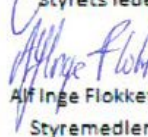
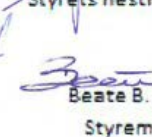
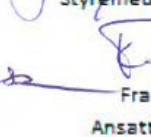
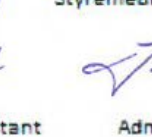
Årlig resultatutvikling

	31.12.17	31.12.16	31.12.15	31.12.14	31.12.13
	(NOK 1000)	(NOK 1000)	(NOK 1000)	(NOK 1000)	(NOK 1000)
DRIFTSINNTEKTER					
Renteinntekter og lignende.....	249.485	197.682	156.943	129.376	87.996
Rentekostnader og lignende.....	-92.256	-77.787	-59.769	-56.260	-33.994
Netto renteinntekter.....	157.228	119.895	97.174	73.116	54.003
 Gebyrer og provisjonsinntekter.....	 7.004	 4.896	 3.409	 3.069	 1.867
Gebyrer og provisjonskostnader.....	-25.483	-18.233	-16.451	-10.114	-6.020
Netto verdiendring verdipapirer.....	1.200	286	-	-	-
Andre driftsinntekter.....	1.389	825	317	-	-
Netto driftsinntekter.....	141.339	107.670	84.449	66.070	49.850
 DRIFTSKOSTNADER					
Lønn og generelle adm.kostnader...	-46.649	-38.954	-33.228	-29.335	-26.495
Avskrivninger.....	-6.779	-5.585	-4.451	-2.803	-1.912
Andre driftkostnader.....	-18.872	-12.977	-10.219	-8.501	-6.795
Sum driftskostnader.....	-72.300	-57.516	-47.899	-40.639	-35.202
 Driftsresultat før tap.....	69.039	50.154	36.550	25.432	14.648
 Tap og nedskrivninger på utlån.....	-10.863	-7.290	-12.204	-4.117	-5.408
 Ordinært resultat før skattekostnad.....	58.176	42.864	24.346	21.315	9.240
 Skattekostnad.....	-12.465	-10.095	-6.051	-5.817	-2.825
Resultat for regnskapsperioden.....	45.710	32.769	18.295	15.497	6.415

Balanse

BRAGE FINANS AS	Note	2017 (NOK 1000)	2016 (NOK 1000)
EIENDELER			
Kontanter og innskudd i kredittinstitusjoner.....	12,23,26	179.218	82.110
Utlån til kunder			
Leiefinansieringsavtaler.....	10,11,12,17	4.344.171	3.297.442
Nedbetalingslån.....	9,10,11,12	1.825.200	1.073.605
Nedskrivning av individuelle utlån.....	10,12	-10.740	-8.160
Nedskrivning av grupper av utlån.....	10,12	-10.444	-7.573
Netto utlån til kunder.....		6.148.188	4.355.315
Overtatte eiendeler.....	15	3.952	4.671
Obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer.....	16	41.480	30.286
Andre immaterielle eiendeler.....	7,11,12	24.892	19.321
Maskiner, inventar og transportmidler.....	8,12	2.968	3.114
Andre eiendeler.....	12,14	8.357	11.198
Opptjent, ikke mottatte inntekter.....	12	3.797	2.055
Forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader.....	12	9.768	3.545
		95.215	74.191
SUM EIENDELER.....		6.422.621	4.511.616
GJELD OG EGENKAPITAL			
Gjeld			
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner.....	12,18,26	800.000	800.000
Obligasjonsgjeld.....	12,19	4.581.000	2.915.000
Annen gjeld.....	12,20	4.384	4.855
Utsatt skatt.....	13	29.585	17.119
Mottatt ikke opptjente inntekter.....	12	9.926	8.649
Avsetning påløpte kostnader og forpliktelser.....	12,21	40.494	27.958
Ansvarlig lånekapital.....	11,19	95.000	95.000
Sum gjeld.....		5.560.389	3.868.581
EGENKAPITAL			
Aksjekapital 78.526.534 à kr 2,81.....	24,25	220.660	200.588
Overkurs.....	24	424.398	369.470
Sum innskutt egenkapital.....		645.058	570.058
Hybridkapital.....	19, 24	100.000	-
Opptjent annen egenkapital.....	24	117.173	72.977
Sum egenkapital.....		862.231	643.035
SUM EGENKAPITAL OG GJELD.....		6.422.621	4.511.616

Bergen, 31 januar 2018 i styret for Brage Finans AS

 Jan Erik Kjerpeseth Styrets leder	 Kim F. Lingsjærde Styrets nestleder	 Stein Hannevik Styremedlem	 Hanne J. Nordgaard Styremedlem	 Tor Arne Ness Styremedlem
 Alf Inge Flokketvedt Styremedlem	 Beate B. Rabben Styremedlem	 Frank Øye Ansattrepresentant	 Jack Iversen Administrerende direktør	

Kontantstrømoppstilling

BRAGE FINANS AS	2017	2016
	(NOK 1000)	(NOK 1000)
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter		
Resultat før skattekostnad.....	58.176	42.864
Urealiserte verdiendringer.....	-1.200	-286
Avskrivninger.....	6.779	5.585
Endring i leiefinansieringsavtaler.....	-1.041.278	-557.211
Endring i nedbetalingslån.....	-751.595	-467.002
Endring i obligasjonsgjeld.....	1.666.000	865.000
Endring i ansvarlig lånekapital.....	0	50.000
Endring i leverandørgjeld.....	-471	1.430
Endring i andre eiendeler.....	3.560	10.841
Endring i andre tidsavgrensningsposter.....	5.849	2.771
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	-54.180	-46.007
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Utbetalinger ved kjøp av rentebærende vedipap	-9.994	-30.000
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler.....	-548	-915
Utbetalinger ved investering i immaterielle eie	-11.657	-10.043
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter.....	-22.198	-40.958
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Utbetalinger ved opptak av ny hybridkapital.....	-1.514	0
Innbetalinger ved opptak av ny hybridkapital.....	100.000	0
Innbetalinger ved emisjon med aksjonærer.....	75.000	150.000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter.....	173.486	150.000
 Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter..	 97.107	 63.035
Likviditetsbeholdning pr 01.01.....	82.110	19.075
Likviditetsbeholdning pr. 31.12.....	179.218	82.110

Noter til regnskapet

Note 1 Regnskapsprinsipper

1. GENERELT

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for finansieringsforetak (Forskrift 16.12.1998 nr 1240).

Brage Finans AS er et finansieringsselskap eid av 12 sparebanker. Selskapet ble stiftet den 2.juni 2010 og driver sin virksomhet med utgangspunkt fra sitt hovedkontor i Bergen sentrum. I tillegg har selskapet salgskontor i Stavanger, Kristiansand og Ålesund. Selskapets virksomhetsområde er finansiering av løsøre, herunder leasing (leiefinansieringsavtaler) og salgspantlån. Distribusjon av selskapets produkter skjer gjennom eierbanker, via forhandlere av kapitalvarer og gjennom eget salgsskapparat.

2. RESULTATPOSTER

Renteinntekter

Renteinntekter og -kostnader fordeles systematisk over avtalt løpetid, jfr. Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner (Utlånsforskriften).

Estimat på fremtidige salgsgevinster ved leasing fordeles over leieperioden og en forholdsmessig andel av gevinsten inntektsføres som en del av leieinntekten som en tilnærming til effektiv rentes metode, jfr IAS 17.

Etableringsgebyr ol. som belastes kunden ved avtaleinngåelse balanseføres og periodiseres over engasjementets løpetid, såfremt disse overstiger direkte interne og eksterne utgifter knyttet til innvilgelse og utbetaling.

Termingebyr resultatføres som en del av renteinntekt, som en tilnærming til effektiv rentes metode.

Rentekostnader

Selskapet periodiserer rentekostnader på obligasjonsgjeld og lån fra kredittinstitusjoner over lånets løpetid. Transaksjonskostnader knyttet til utstedelse av gjeld samt over-

/underkurs ved utstedelse, periodiseres sammen med ordinære rentekostnader.

Netto gebyr og provisjonskostnader

Brage betaler provisjonskostnader til distributører knyttet til formidling av lån og leasingavtaler.

Utbetalte provisjonskostnader periodiseres og kostnadsføres over avtalens forventede løpetid.

Pensjoner

Selskapet har en innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Pensjonsordningen er finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene bokføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger. Videre har selskapet en usikret førtidspensjonsavtale for administrerende direktør som dekkes over drift.

Nedskrivninger på utlån

Periodens resultatførte nedskrivninger for utlån består av endringer i tapsavsetning for misligholdte engasjementer, samt endringer i avsetning for tapsutsatte, ikke misligholdte engasjementer. I tillegg inkluderer resultatposten konstaterte tap for perioden.

Selskapets vurderinger av tapsutsatte engasjementer fremkommer under punkt 3.

3. BALANSEPOSTER

Leiefinansiering (leasing)

Selskapets leasingavtaler er vurdert og definert som finansielle leieavtaler. Leasingavtalene behandles regnskapsmessig som utlån og føres i balansen til kostpris, redusert med eventuelle forskudd/startleie. Leieinntektene beregnes etter annuitetsprinsippet. Rentedelen i leasingleien resultatføres som renteinntekter, mens avdragsdelen reduserer balanseverdien av leiefinansieringsavtalen. Kontrakter med

garantert restverdi nedbetales til restverdi over avtalens løpetid.

For leieavtaler uten restverdi beregnes et estimat på fremtidig salgsgevinst. Gevinsten fordeles lineært over avtalens løpetid og forholdsmessig andel balanseføres sammen med bokført verdi av leiefinansieringsavtaler slik at utlån reflekterer en tilnærming til amortisert kost.

Skattemessig avskrives leasinggjenstandene etter saldometoden, dvs etter gjeldende avskrivningssatser for varige driftsmidler, avhengig av gjeldende saldogrupper for de underliggende gjenstandene.

Nedbetalingslån

Utlån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted. Avdrag bokføres som reduksjon på lånesaldo. Provisjoner til forhandlere og agenter balanseføres som del av utlån og periodiseres over forventet løpetid som en tilnærming til amortisert kost.

Nedskrivning individuelle utlån

Vesentlige engasjement blir vurdert for nedskrivning individuelt. Dersom det foreligger objektive bevis for en tapshendelse og denne tapshendelsen reduserer utlånets estimerte fremtidige kontantstrømmer, blir engasjementet nedskrevet til virkelig verdi. Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementets regnskapsførte verdi i balansen og balanseføres under "Nedskrivning av individuelle utlån". Periodens endring i vurdert verdi bokføres i resultatet under "Nedskrivninger på utlån".

Dersom den underliggende tapshendelsen bortfaller vil tidligere nedskrivninger reverseres.

Objektive bevis for verdifall på et utlån omfatter vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandling eller andre konkrete forhold som har inntruffet.

Dersom en kunde har flere kontrakter vurderes hele engasjementet for verdifall.

Engasjementer som ikke defineres som vesentlige vurderes individuelt dersom det foreligger en indikasjon på tapshendelse.

Selskapet skiller regnskapsmessig mellom «Misligholdte» og «Tapsutsatte» engasjementer.

Misligholdt er definert som engasjementer som ikke betjenes som forutsatt og hvor det er gått 67 dager siden avtalt forfall.

Tapsutsatte engasjementer er engasjement som ikke klassifiseres som misligholdte, men der det etter en vurdering av verdien av sikkerheter og kundens betjeningsevne er sannsynlighetsovervekt for tap.

Nedskrivning grupper av utlån

Behov for nedskrivning på gruppenivå baseres på objektive bevis for verdifall som har inntruffet på balansedagen og som kan knyttes til en gruppe. Brage definerer at negativ endring i betalingsstatus for grupper av utlån er et objektivt bevis på verdifall.

Nedbetalingslån og leiefinansieringsavtaler kategoriseres ut fra betalingsstatus og nedskrives samlet basert på forventet endring i gruppens virkelige verdi. Vurderingen baserer seg på selskapets erfaringsgrunnlag av tap. Ved vurdering av forventet tap analyserer selskapet forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige neddiskonterte kontantstrømmer i den enkelte gruppe.

I tillegg vurderer Brage om det foreligger indikasjoner på at det har inntruffet en tapshendelse for en bransje. Ved vurdering av forventet tap analyserer selskapet forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige neddiskonterte kontantstrømmer i den enkelte gruppe.

Gruppenedskrivningene reduserer samlet verdi av Nedbetalingslån og Leiefinansieringsavtaler i balansen og balanseføres under "Nedskrivning av grupper av utlån". Periodens endring i vurdert verdi bokføres i resultatet under "Nedskrivninger på utlån".

Dersom den underliggende tapshendelsen bortfaller vil tidligere nedskrivninger reverseres. Engasjementer som vurderes individuelt inngår ikke i gruppenedskrivningsvurdering.

Driftsmidler til eget bruk

Driftsmidler til eget bruk balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid, 3-15 år. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid ("knekkpunktmetoden"). Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende som driftskostnader. Påkostninger og forbedringer

tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøpet.

Immaterielle eiendeler

Utvikling av programvare klassifiseres som immaterielle eiendeler dersom kriteriene for balanseføring er oppfylt. Utgifter til utvikling av programvare balanseføres dersom verdien ansees som vesentlig og forventes å ha en varig verdi. Aktivert programvare avskrives lineært over forventet levetid, 3-5 år. Utgifter til å opprettholde økonomisk verdi av IKT systemer klassifiseres som vedlikehold og kostnadsføres direkte.

Finansielle instrumenter

Investeringer i pengemarkedsfond klassifiseres som markedsbaserte finansielle omløpsmidler som inngår i en handelsportefølje. Investeringene balanseføres til virkelig verdi og verdiendringer resultatføres under «Netto verdiendringer verdipapirer» i resultatregnskapet.

Andre fordringer

Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi. Virkelig verdi er nåverdien av forventede framtidige innbetalinger. Det foretas likevel ikke neddiskontering når effekten av neddiskontering er uvesentlig for regnskapet. Avsetning til tap vurderes individuelt for hver fordring.

Gjeld

Gjeld, med unntak for enkelte avsetninger for forpliktelser, balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon på at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp.

Fondsobligasjoner

Fondsobligasjoner klassifiseres som del av egenkapital. Utbetalt rente er å regne som

utdeling av utbytte og bokføres direkte mot opptjent egenkapital.

Utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs. Inntekter og kostnader omregnes med transaksjonskurs. Langsiktig og kortsiktig gjeld vurderes til pålydende.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt/-skattefordel. Utsatt skatt/-skattefordel beregnes med aktuell skattesats på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, begrunnes med antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres oppføres netto i balansen. Utsatt skatt/-skattefordel bokføres til nominelt beløp.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskap i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Kritiske vurderinger og estimater foretas spesielt i forbindelse med:

- vurdering av nedskrivning på utlån
- vurdering av fremtidig salgsgevinst på leieavtaler

Kontantstrømpstilling

Kontantstrømpstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med gjenværende løpetid mindre enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Note 2 Netto renteinntekter

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Renteinntekter:		
Renteinntekter av utlån og fordringer	247.192	195.635
Renter på bankinnskudd	2.293	2.047
Sum renteinntekter og lignende	249.485	197.682
	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Rentekostnader:		
Lån fra kredittinstitusjoner	-16.276	-17.369
Obligasjonsgjeld	-75.965	-60.400
Andre rentekostnader	-15	-18
Sum rentekostnader og lignende	-92.256	-77.787
Netto renteinntekter og lignende	157.228	119.895
Fordeling av renteinntekter	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Virksomhetsområder:		
Leasing	174.370	149.597
Salgspantlån	72.822	46.037
Renteinntekter eks. bankinnskudd	247.192	195.635
Geografisk fordeling:		
Norge	247.192	195.635
Renteinntekter eks. bankinnskudd	247.192	195.635

Note 3 Gebyr og provisjonsinntekter

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Andre gebyrinntekter leasing	4.856	3.450
Andre gebyrinntekter lån	2.148	1.446
Sum provisjon og gebyrinntekter	7.004	4.896

Note 4 Andre driftskostnader

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Husleie og andre driftskostnader knyttet til leide lokaler*	4.190	3.824
Diverse honorarer (advokater, konsulenter mv.)	1.747	599
IT- kostnader	4.991	3.203
Porto, telefon og kontorkostnader	3.057	2.483
Øvrige driftskostnader	4.887	2.868
Sum andre driftskostnader	18.872	12.977

* Leieavtale for kontorlokaler ble inngått 15.10.2015 og har en varighet på 15 år.

Kostnadsført godtgjørelse til revisor	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Lovpålagt revisjon eks mva (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	341	228
Andre attestasjonstjenester eks mva	4	48
Juridiske tjenester eks mva	-	-
Annen bistand eks mva	41	43
Sum godtgjørelse til revisor eks mva	386	319

Selskapets generalforsamling valgte i 2017 ny ekstern revisor KPMG etter 7 år med PWC.

Note 5 Lønnskostnader, godtgjørelser mm.

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Lønnskostnader	35.085	30.683
Pensjoner	4.076	2.643
Arbeidsgiveravgift	5.831	4.767
Sosiale kostnader	1.361	502
Sum lønnskostnader	46.353	38.596
Generelle administrasjonskostnader	296	358
Sum lønnskostnader og generelle administrasjonskostnader	46.649	38.954

Det har vært sysselsatt 47,1 årsverk i regnskapsåret mot 39,2 årsverk forrige år.

Ytelser til ledende ansatte 2017	Lønn inkl bonus	Pensjons-kostnad	Annen godtgjørelse
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Administrerende direktør	2.610	334	24
Viseadministrerende direktør	2.410	170	18
Økonomi -og Finansdirektør	1.736	156	24
Direktør Kreditt og Spesialengasjement	1.602	164	22

Ledergruppen har bonusavtaler i tillegg til avtale om fastlønn. For administrerende direktør er det inngått egen sluttvederlagavtale på inntil 12 måneders etterlønn og en avtale om førtidspensjon fra 65-67 år.

Ytelser til styret	Styrehonorar 2017
Nåværende styre:	NOK 1000
Jan Erik Kjerpeseth, styrets leder	120,0
Kim F. Lingjærde, styrets nestleder	90,0
Stein Hannevik, styremedlem	90,0
Lisbeth Flågeng, styremedlem*	60,0
Hanne J. Nordgaard, styremedlem*	30,0
Alf Inge Flokketvedt, styremedlem	90,0
Beate B. Rabben, styremedlem	90,0
Tor Arne Ness, styremedlem	90,0
Frank Øye, ansattrepresentant	85,5
Peter Nygaard, vara ansattrepresentant	4,5
Sum ytelser til styret	750,0

*Lisbeth Flågeng gikk ut fra styret i august 2017 og ble erstattet av Hanne J. Nordgaard.
Det er ikke gitt lån eller sikkerhetsstillelse til ledende personer i selskapet eller i styret.
Det er i 2017 kostnadsført nok 31 i honorarer til Financa AS v/ Stein Hannevik i forbindelse med deltagelse i styreutvalg.

Note 6 Pensjoner

Selskapet har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte. Selskapets pensjonsordning tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. AFP innregnes som en innskuddsordning og premiebetalingene kostnadsføres fortløpende.

I tillegg til selskapets ordinære tjenestepensjonsordning, er det inngått avtale om tilleggspensjon for lønn over 12G for medlemmer av ledergruppen. Tilleggspensjon er utformet som en innskuddsbasert ordning hvor det ytes 15 prosent innskudd av pensjonsgrunnlaget (lønn over 12G). Videre er det tilknyttet en uføredekning uten fripoliserett.

Selskapet har en førtidspensjonsavtale med administrerende direktør, hvilket innebærer utbetaling av 66% av lønn fra fylte 65 til 67 år med fradrag for estimert pensjon fra AFP og Folketrygden. Denne ordningen er ikke sikret og dekkes over selskapets drift.

Note 7 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler	Programvare /system	Sum 2017	Sum 2016
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Anskaffelseskost 01.01.	34.580	34.580	24.536
Tilgang	11.657	11.657	10.043
Avgang	-2.392	-2.392	0
Anskaffelseskost 31.12.	43.844	43.844	34.580
Akkumulerte avskrivninger 01.01	15.259	15.259	10.253
Årets avskrivninger	6.086	6.086	5.005
Avgang avskrivninger	-2.392	-2.392	0
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	18.952	18.952	15.259
Balanseført verdi 31.12.	24.892	24.892	19.321
Årets avskrivninger immaterielle eiendeler	6.086	6.086	5.005
Forventet økonomisk levetid	3-5 år		
Avskrivningsplan	Lineær		

Note 8 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler	Kontor- maskiner	Inventar	Datautstyr	Sum 2017	Sum 2016
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Anskaffelseskost 01.01.	160	2.934	906	4.000	3.085
Tilgang	39	179	329	548	914
Avgang	-	-38	-279	-317	-
Anskaffelseskost 31.12.	199	3.076	956	4.231	4.000
Akkumulerte avskrivninger 01.01	61	294	531	886	306
Årets avskrivninger	61	275	358	694	580
Avgang avskrivninger	-	-38	-279	-317	-
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	122	531	610	1.263	886
Balanseført verdi 31.12.	78	202	347	2.969	3.114
Årets avskrivninger varige driftsmidler	61	275	358	694	580
Forventet økonomisk levetid	5 år	5-15 år	3 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær		

Note 9 Risikoforhold

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser.

Kredittrisikoen i Brage styres gjennom selskapets kredittstrategiplan, kredittrutiner og bevilgningsreglementet.

Kredittstrategien fastsettes minimum årlig av styret, og inneholder kredittretningslinjer, samt styringsmål og rammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner i selskapet. Det er satt styringsmål og rammer for porteføljekvalitet og konsentrasjonsrisiko, herunder rammer for store kunder. Porteføljekvalitet, risikomigrasjon og styringsrammer for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret.

Styret er ansvarlig for selskapets kredittgivning og har delegert fullmaktsrammer til administrerende direktør som har videredelegert disse til leder for kredittområdet. Fullmaktene er personlige og er knyttet opp mot kompetanse, engasjementsstørrelse og risiko. Styret har nedsatt et kredittutvalg som på vegne av styret behandler og fatter vedtak i kredittsaker utover administrerende direktør sine bevilgningsrammer.

Selskapet benytter modeller fra ekstern leverandør til risikoklassifisering i kredittprosesser og porteføljestyring i person- og bedriftsmarkedet.

Kredittbehandlingsrutiner, kredittstrategi og risikoklassifiseringsmodellene setter krav til hvilke kredittprosesser som skal benyttes i forbindelse med innvilgning og oppfølging av person- og bedriftsmarkedsengasjementer.

Kredittrisiko er det største risikoelementet i virksomheten. Utlånsvirksomheten får derfor tett oppfølging og overvåking. Alle kunder scores ved kredittbehandling, og næringslivsporteføljen rescores hvert kvartal. Resultater fra rescoringen benyttes sammen med andre overvåkningsløsninger blant annet til identifisering av risikomigrasjon og risikoutsatte engasjement på et tidlig stadium. Kreditter over en viss størrelse er gjenstand for minimum årlig engasjementsgjennomgang.

Risikoklassifisering

Brage benytter eksternt utviklede modeller for beregning av sannsynlighet for mislighold (PD) på kunde- og porteføljnivå. Kundene deles inn i 11 risikoklasser ut fra sannsynlighet for mislighold. For BM defineres klasse 1 – 4 som lav risiko, klasse 5 – 6 som moderat risiko og klasse 7 – 10 som høy risiko. For PM defineres klasse 1-4 som lav risiko, klasse 5-8 som moderat risiko, og klasse 9 og 10 som høy risiko. Klasse 11 er tapsutsatte og misligholdte lån.

BM			PM		
Risikoklasse	PD	Risikogruppe	Risikoklasse	PD	Risikogruppe
1	0,01 - 0,10	Lav	1	0,01 - 0,10	Lav
2	0,10 - 0,25	Lav	2	0,10 - 0,25	Lav
3	0,25 - 0,50	Lav	3	0,25 - 0,50	Lav
4	0,50 - 0,75	Lav	4	0,50 - 0,75	Lav
5	0,75 - 1,25	Moderat	5	0,75 - 1,25	Moderat
6	1,25 - 2,00	Moderat	6	1,25 - 2,00	Moderat
7	2,00 - 3,00	Høy	7	2,00 - 3,00	Moderat
8	3,00 - 5,00	Høy	8	3,00 - 5,00	Moderat
9	5,00 - 8,00	Høy	9	5,00 - 8,00	Høy
10	8,00 - >	Høy	10	8,00 - >	Høy

Tabell: Risikoklasse, PD og risikogruppe for hhv. BM og PM.

Næringslivsporteføljen rescores hvert kvartal, mens personkunder scores ved nye forespørsler.

Brage Finans har fokus både på motpartsrisiko og sikkerheter. God kompetanse på verdivurdering av de objekter som finansieres og kunnskap om utvikling i objektenes annenhåndsverdier er vesentlig. For beregning av tapsgrad (LGD) benyttes egenutviklet erfaringsbasert modell som klassifiserer sikkerhetene i et 10-klasesystem. Beregnet depotverdi nedskrives månedlig i takt med at engasjementet nedbetales.

Porteføljeutvikling

Brutto utlånsportefølje, som består av både leasing og lån, utgjorde ved utgangen av 2017 MNOK 6.048. Dette er en økning fra MNOK 4.259 ved utgangen av 2016.

Risikoklasse	Brutto utlån kunder		Brutto utlån, %	
	2017	2016	2017	2016
1	0	614	0,0 %	0,0 %
2	1.676.860	1.135.663	27,7 %	26,7 %
3	1.320.705	1.024.000	21,8 %	24,0 %
4	581.250	446.694	9,6 %	10,5 %
5	740.048	602.227	12,2 %	14,1 %
6	536.452	372.559	8,9 %	8,7 %
7	473.433	292.471	7,8 %	6,9 %
8	498.887	262.276	8,2 %	6,2 %
9	164.005	87.041	2,7 %	2,0 %
10	56.500	35.268	0,9 %	0,8 %
Sum	6.048.140	4.258.812	100 %	100 %
11	112.654	88.397		
Ikke fordelt	8.578	23.839		
Sum	6.169.372	4.371.048		

Kundene deles inn i 11 risikoklasser ut fra sannsynlighet for mislighold.

BM:
Klasse 1 – 4 defineres som lav risiko, klasse 5 – 6 er moderat risiko og klasse 7 – 10 er høy risiko.

PM (og ENK):
Klasse 1 – 4 defineres som lav risiko, klasse 5 – 8 er moderat risiko og klasse 9 – 10 er høy risiko.

Klasse 11 er misligholdte og tapsutsatte engasjement.

Estimat på fremtidige salgsgevinster ved leasing er ikke fordelt på risikoklasse.

Tabell: Portefølje fordelt på risikoklasser.

Selskapets lån- og leasingportefølje mot bedriftsmarkedet domineres av engasjementer med lav risiko. 71,2% (opp fra 69,7%) av bedriftsmarkedsporføljen er i risikogruppe lav. 16,7% (ned fra 19,5%) av bedriftsmarkedsporføljen ligger i risikogruppe moderat. Forventet tap for bedriftsmarkedsporføljen som ligger i lav og moderat risikogruppe er 0,17% (ned fra 0,18%). Forventet tap for hele bedriftsmarkedsporføljen er 0,35% (opp fra 0,34%).

52,8% (53,3%) av porteføljen utgjøres av engasjement som er mindre enn mnok 5,0. Disse engasjementene utgjør 97,9% (97,7%) av antall kunder.

Ved utgangen av 2017 hadde selskapet ingen kundegrupperinger hvor innvilget engasjement samlet sett var ut over 10% av ansvarlig kapital.

Personmarkedsporteføljen utgjør 19,8% (opp fra 13,7%) av total portefølje. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen er god. 90,7% av denne porteføljen er mot lav og moderat risikogruppe.

Porteføljen innenfor bransjene Transport og lagring, Bygge- og anleggsvirksomhet og PM utgjør 49,9% (opp fra 45,6%) av utbetalt portefølje. Engasjementene innenfor BM-porteføljen har stor spredning i engasjementsstørrelse og type objekt som er finansiert.

Næringsfordelt portefølje	2017	2016
	HOK 1888	HOK 1888
PRIVAT	1.198.695	584.573
BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET ELLERS	937.796	698.622
TRANSPORT ELLERS OG LAGRING	883.190	678.363
INDUSTRI	546.444	499.687
FORRETNINGSMESSIG TJENESTYTING	633.402	444.416
AKVAKULTUR (FISKEOPPDRETT OG KLEKKERIE	477.768	333.854
VAREHANDEL, REPARASJON AV MOTORVOGN	398.158	261.102
TJENESTEYTNDE NÆRINGER ELLERS	193.832	158.091
FAGLIG OG FINANSIELL TJENESTYTING	192.553	136.537
JORDBRUK OG TILKNYTTETE TJENESTER	148.273	123.913
OMSETNING OG DRIFT AV FAST EIENDOM	109.008	71.942
VANNFORSYNING, AVLØPS- OG RENOVASJON	63.307	43.660
TJENESTER TILKNYTTET UTVINNING AV RÅOLJ	49.811	46.655
BERGVERKSDRIFT OG UTVINNING	51.363	31.101
INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON	39.735	19.990
OVERNATTINGS- OG SERVERINGSVIRKSOMHET	26.924	25.756
UTENRIKS SJØFART OG RØRTRANSPORT	22.465	15.134
SKOGBRUK OG TILKNYTTETE TJENESTER	22.344	14.212
BYGGING AV SKIP OG BÅTER	17.174	32.999
UTVIKLING AV BYGGEPROSJEKTER	17.106	10.370
FISKE OG FANGST	16.151	23.850
EL-, GASS-, DAMP- OG VARMTVANNSFORSYN	1.752	2.937
UTVINNING AV RÅOLJE OG NATURGASS	890	1.048
Sum	6.048.140	4.258.812

Tabell: Næringsfordelt portefølje.

Brage skal i hovedsak fokusere på de geografiske nærmarkedene som dekkes av eierbankene. Brage har derfor en sterk eksponering mot Vestlandet. Størst eksponering er det i Hordaland (31%), etterfulgt av henholdsvis Rogaland (21%) og Nordland (12%).

Selskapets kredittportefølje består av leasing og lån til næringslivsmarkedet samt salgspantlån og en liten andel usikrede lån til personkunder.

Kundetype	Produktkategori	Brutto utlån kunder		Brutto utlån, %	
		2017	2016	2017	2016
Bedrift	Leasing	4.192.644	3.166.722	69,3 %	74,4 %
	Lån	657.073	507.818	10,9 %	11,9 %
Bedrift Totalt		4.849.716	3.674.540	80,2 %	86,3 %
Privat	Lån	1.177.217	584.273	19,5 %	13,7 %
	Leasing	13.579	-	0,2 %	-
	Forbrukslån	7.628	-	0,1 %	-
Privat Totalt		1.198.423	584.273	19,8 %	13,7 %
Sum		6.048.140	4.258.812	100 %	100 %

Operasjonell risiko

Brages håndtering av operasjonell risiko følger Finansforetaksloven med tilhørende forskrifter. Brage gjennomfører årlig en prosess for identifisering, vurdering og rapportering av risikoområder i selskapet:

Ansvar for operativ styring og kontroll ligger hos den enkelte avdelingsleder/fagleder. Ansvar er nedfelt i den enkeltes stillingsinstrukser og ulike retningslinjer og rutiner. Overordnet styring og kontroll ivaretas av ledergruppen i selskapet. Eksternrevisor avgir årlig en uavhengig rapport til styret med vurdering av selskapets internkontrollprosess. Selskapets internkontrollprosess inneholder en vurdering av selskapets kontrolltiltak knyttet til de enkelte risikofaktorer identifisert.

Selskapet har implementert prosedyrer for identifisering, vurdering og rapportering av tap knyttet til operasjonelle hendelser. Det blir jevnlig utført kontroller av utvalgte prosesser i selskapet. Så langt er det ikke observert vesentlige tap grunnet svikt i interne rutiner, systemsvikt, internt eller eksternt mislighold eller andre operasjonelle hendelser. Administrasjonen vurderer løpende om eksisterende kontrolltiltak er tilfredsstillende for å avdekke og hindre tap som følge av operasjonell risiko.

Styret og ledelsen er av den oppfatning at det er iverksatt gode tiltak som sikrer en tilfredsstillende styring og kontroll for håndtering av operasjonell risiko i selskapets nåværende form.

Likviditetsrisiko

Porteføljen har en forventet gjennomsnittlig løpetid på 3-4 år hvilket medfører at selskapet til enhver tid har god likviditetstilgang i form av innbetalinger fra kunder. Selskapets utlån til kunder finansieres i dag ved lån og trekkrettigheter hos eierbanker samt obligasjonslån i det eksterne gjeldsinvestormarkedet. Selskapet har som del av ICAAP gjort vurdering knyttet til likviditet- og finansieringsrisiko (ILAAP).

Likviditetsrisiko knytter seg i hovedsak til to elementer; *refinansieringsrisiko* og *prisrisiko*.

Med *refinansieringsrisiko* menes risikoen for ikke å være i stand til å refinansiere gjeld etter hvert som den forfaller, eller ikke ha evne til å finansiere en økning i eiendeler.

Med *prisrisiko* menes risikoen for ikke å være i stand til å refinansiere forpliktelser uten at det oppstår ekstraomkostninger i form av ekstra dyr finansiering eller prisfall på eiendeler som må realiseres.

Refinansieringsrisiko er ivaretatt gjennom at styret i Brage Finans har vedtatt en likviditetsstrategi med overordnede retningslinjene for styring av likviditetsrisiko, herunder styringsmål og styringsrammer. Styringsrammer og styringsmål blir av selskapets styre minimum revurdert årlig. Retningslinjene, herunder mål og rammer, skal sikre at selskapet til enhver tid har tilstrekkelig stabil og langsiktig finansiering. De gir også spesifikke minimumsmål-/rammer for diversifisering av finansieringskilder samt diversifisering av forfallstruktur på innlån.

Prisrisiko er ivaretatt gjennom årlig prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil (ICAAP). Prisrisiko er et viktig parameter når selskapet i ICAAP vurderer kapitalbehov i et framoverskuende perspektiv i en stressituasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag.

Markedsrisiko

Selskapet har ikke aksjeportefølje eller valutaportefølje. Per 31.12.2017 har Brage mnok 179 i bankinnskudd, samt mnok 41 i LCR- vektete verdipapirfond. Bankinnskuddet vil bli omsatt i leasing- og låneporteføljen. Investeringer i LCR holdes for å til enhver tid overholde gjeldende regelverk for minstekrav til beholdning av likvide eiendeler, jfr Liquidity Coverage Ratio – LCR. Selskapets LCR investeringer innenfor Nivå 1A eiendeler har etter standardmetoden en kapitalvekting på 0%. Øvrige LCR investeringer i nivå 1B/2A har en kapitalvekting på 10%.

Markedsrisiko for Brage er i hovedsak knyttet til renterisiko. Brage er eksponert for renterisiko gjennom svingninger mellom innlånsrente og utlånsrente. Brage Finans har per 31.12 ingen utlån med fastrente, dvs alle utlån er til flytende rente. Renterisiko knytter seg derfor til tidsperioden fra økning i finansieringskostnaden til denne kan prises inn i engasjementene. Vilåårene i kundeavtalene tillater dog prisjusteringer i alle avtaler innen 1-2 måneder.

Valutarisiko

Selskapet er ikke eksponert for valutarisiko pr 31.12.17.

Soliditet/kapitaldekning

I henhold til gjeldende lovverk for finansieringsselskaper er Brage Finans AS pliktig til å minimum årlig gjennomføre en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil (ICAAP). Følgende elementer er blitt belyst i årets ICAAP prosess:

- Kapitalmål og kapitalbehov for Brage Finans
- Risikofaktorer som påvirker Brage Finans
- Analyse av kapitalmål og kapitalbehov ved finansiell framskrivning i et forventet scenario 2018-2022
- Analyse av kapitalmål og kapitalbehov ved et alvorlig nedgangsscenario 2018-2022

Brage legger i årets ICAAP til grunn et totalt kapitalmål for 2018 på 16,7%, herunder mål for kjernekapital på 14,7% og ren kjernekapital på 13,2%.

Brages kapitaldekning per 31.12.17 er 15,9%, herunder kjernekapitaldekning på 14,3% samt ren kjernekapitaldekning på 12,6%. Selskapets aksjonærer planlegger å tilføre selskapet ytterligere kapital i 1. kvartal 2018 gjennom en ordinær egenkapitalemisjon. Styrking av egenkapitalen er i tråd med selskapets strategiske vekstplaner og gjennomføres for å opprettholde en solid kapitaldekning.

Styret har i årets ICAAP prosess vurdert at underliggende risiko i selskapet er uendret sammenlignet med fjoråret, men velger likevel å øke selskapets kapitalmål. Begrunnelse for dette er at Finanstilsynets gjennom sine tilsyn og vedtak hos banker/finansieringsselskap har signalisert en forventning om et høyere pilar 2 nivå for bransjen enn hva selskapet tidligere har lagt til grunn.

Note 10 Misligholdte og tapsutsatte engasjement

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Misligholdte engasjementer:		
Brutto misligholdte engasjementer	19.349	16.089
Nedskrivninger misligholdte engasjementer	-4.798	-1.565
Netto misligholdte engasjementer, individuelt nedskrevet	14.551	14.524
Tapsutsatte, ikke misligholdte engasjementer:		
Tapsutsatte, ikke misligholdte engasjementer	56.103	43.149
Nedskrivninger tapsutsatte engasjementer	-5.942	-6.595
Netto tapsutsatte engasjement, individuelt nedskrevet	50.161	36.554

Misligholdte engasjementer representerer samlet engasjement til kunder hvor betalingsbetingelsene ikke er overholdt, med mindre forholdene ventes å være forbigående. Engasjementer klassifiseres som misligholdte senest 67 dager etter betalingsforfall.

Tapsutsatte engasjementer er samlet utlån mot kunder med engasjement som ikke er klassifisert som misligholdte, men det etter en vurdering av verdien av sikkerheter og kundens betjeningsevne er sannsynlighetsovervekt for tap.

Resultatført tap og nedskrivning for kredittrisiko	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Individuelle nedskrivninger:		
Individuelle nedskrivninger 01.01	8.160	16.408
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	3.643	663
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	3.643	2.888
Tilbakeføring av tidligere nedskrivninger	-1.755	-2.466
Tilbakeføring ved overtatt eiendeler	-	-623
Tilbakeføring ved konstaterte tap	-2.951	-8.710
Individuell nedskrivninger	10.740	8.160
Gruppenedskrivninger:		
Gruppenedskrivninger 01.01	7.573	4.011
Periodens nedskrivninger	10.444	7.573
Tilbakeføring av tidligere nedskrivninger	-7.573	-4.011
Gruppenedskrivninger	10.444	7.573
	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Periodens resultatført tap:		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	2.580	-8.247
Periodens endring i gruppenedskrivninger	2.871	3.550
Periodens endring i avsetninger på overtatte eiendeler	-629	1.519
Konstaterte tap i perioden	6.042	10.468
Sum resultatført tap på utlån	10.864	7.290

Note 11 Kapitaldekning

Kapitalbehov og kapitaldekning er beregnet ut fra Basel II regelverkets standardmetode for kredittrisiko og grunnleggende metode for operasjonell risiko.

	31.12.2017	31.12.2016
	NOK 1000	NOK 1000
Sum egenkapital justert for hybridkapital	762.231	643.035
Immaterielle eiendeler	-24.892	-19.321
Verdijusteringer ved forsvarlig verdsettelse	-41	-30
Sum ren kjernekapital	737.298	623.684
Hybridkapital	100.000	-
Sum kjernekapital	837.298	623.684
Ansvarlig lånekapital	95.000	95.000
Sum ansvarlig kapital	932.298	718.684
Risikovektet balanse	5.865.526	4.174.717
Kapitalkrav kredittrisiko	452.569	321.067
- herunder Foretak	286.321	207.942
- herunder Massemarked	161.839	110.237
- herunder Institusjoner	3.076	1.499
- herunder Andel i verdipapirfond	168	162
- herunder Øvrige	1.165	1.227
Kapitalkrav operasjonell risiko-basis metoden	16.673	12.910
Kapitalkrav markedsrisiko	-	-
Total kapitalkrav	469.242	333.977
Kapitaldekning	15,9 %	17,2 %
- herunder kjernekapitaldekning	14,3 %	14,9 %
- herunder ren kjernekapitaldekning	12,6 %	14,9 %
Uvektet kjernekapitalandel	11,80 %	12,45 %

Brage Finans AS oppfyller kravene til kapitaldekning i henhold til Finansforetaksloven med tilhørende forskrifter.

Note 12 Forfallstruktur balanseposter

	0-1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten forfall	Total 2017
	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Kontanter og innskudd bank	179.218						179.218
Netto utlån	119.519	357.032	1.036.784	3.700.634	755.880	178.340	6.148.188
Rentebærende verdipapirer			41.480				41.480
Immaterielle eiendeler						24.892	24.892
Driftsmidler						6.920	6.920
Andre eiendeler	21.922						21.922
Sum eiendeler	320.659	357.032	1.078.264	3.700.634	755.880	210.152	6.422.621
Obligasjonsgjeld		405.000	1.636.000	2.540.000			4.581.000
Gjeld kredittinstitusjoner			200.000	600.000			800.000
Ansvarlig lånekapital					95.000		95.000
Annen gjeld	14.310	40.494	-			29.585	84.389
Egenkapital						862.231	862.231
Sum gjeld og egenkapital	14.310	445.494	1.836.000	3.140.000	95.000	891.816	6.422.621

	0-1 mnd	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	>5 år	Uten forfall	Total 2016
	HOK 1888	HOK 1888	HOK 1888	HOK 1888	HOK 1888	HOK 1888	HOK 1888
Kontanter og innskudd bank	82.110						82.110
Netto utlån	84.109	261.922	769.515	2.732.780	473.197	33.791	4.355.315
Rentebærende verdipapirer						30.286	30.286
Immaterielle eiendeler						19.321	19.321
Driftsmidler						7.785	7.785
Andre eiendeler	16.799						16.799
Sum eiendeler	183.018	261.922	769.515	2.732.780	473.197	91.184	4.511.616
Obligasjonsgjeld		250.000	1.335.000	1.330.000			2.915.000
Gjeld kredittinstitusjoner			400.000	400.000			800.000
Ansvarlig lånekapital					95.000		95.000
Annen gjeld	13.504	27.958	-			17.119	58.581
Egenkapital						643.035	643.035
Sum gjeld og egenkapital	13.504	277.958	1.735.000	1.730.000	95.000	660.154	4.511.616

Brage Finans sikrer tilfredsstillende innlån gjennom utstedelse av obligasjonslån i markedet samt lån og ukommitert trekkfasiliteter hos eierbanker.

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser i balansen måles normalt til virkelig verdi, med unntak av utlån og innlån. Virkelig verdi er beregnet å være lik regnskapsført verdi for utlån og innlån. Regnskapsført verdi er en rimelig tilnærming til virkelig verdi som følge av at alle lån er til flytende rente. Bokført verdi av alle eiendel og gjeldsposter i balansen vurderes derfor i 2017 og 2016 som tilnærmet lik virkelig verdi.

Note 13 Skatt

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel	2017	2016
	HOK 1888	HOK 1888
Midlertidige forskjeller		
Finansiell leasing og selskapets egne driftsmidler	120.306	121.202
Forskuddsleie leasing	208.469	216.629
Skattemessig uopptjent inntekt	88.256	65.437
Andre midlertidige forskjeller	-6.856	-7.467
Netto midlertidige forskjeller	410.175	395.801
Underskudd til fremføring	-281.545	-324.470
Grunnlag for utsatt skatt	128.630	71.331
24% utsatt skatt		17.119
23% utsatt skatt	29.585	0
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel	0	0
Utsatt skatt i balansen	29.585	17.119
Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt	2017	2016
	HOK 1888	HOK 1888
Resultat før skattekostnad	58.176	42.864
Permanente forskjeller	-877	369
Grunnlag for årets skattekostnad	57.299	43.233
Endring i midlertidige resultatforskjeller	-14.374	-17.769
Grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet	42.925	25.464
Endring underskudd til fremføring	-42.925	-25.464
Skattepliktig inntekt	0	0

Fordeling av skattekostnaden	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Betalbar skatt på årets resultat	0	0
For mye, for lite avsatt i fjor	0	0
Sum betalbar skatt	0	0
Effekt av endring i skattesats	-1.286	-713
Endring i utsatt skatt, 24%	0	10.808
Endring i utsatt skatt, 23%	13.752	0
Skattekostnad	12.465	10.095

Betalbar skatt i balansen	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Betalbar skatt i skattekostnaden	0	0
Betalbar skatt i balansen	0	0

I henhold til stortingsvedtak, F17.12.2016 nr 1670, om fastsetting av finansskatt på lønn for 2017 er det i §2 gitt unntak fra plikten til å svare finansskatt på lønn. Brage Finans benytter seg av dette unntak.

Note 14 Andre eiendeler

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Til gode merverdiavgift	7.177	11.151
Andre fordringer	1.180	47
Sum andre eiendeler	8.357	11.198

Note 15 Overtatte eiendeler

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Brutto utlån	5.457	6.806
Individuell nedskrivning	-1.505	-2.135
Antatt realisasjonsverdi	3.952	4.671

Brage Finans har som målsetting å omsette eiendeler raskt, og holde lagerbeholdning på et minimum. Selskapet benytter ikke selv overtatte eiendeler, men avhender objektene.

Note 16 Obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer

	Avkortning LCR	Risikovekt	Anskaffelses- kost	2017	2016
Pengemarkedsfond:	%	%	NOK 1000	NOK 1000	NOK 1000
Obligasjonsfond	5 %	0 %	20.000	20.528	10.014
Obligasjonsfond	12% / 20%	10 %	20.000	20.952	20.272
			40.000	41.480	30.286

Selskapet har plasseringer i obligasjonsfond for å tilfredstille krav til Liquidity Coverage Ratio (LCR). Fondene balanseføres til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi bokføres over resultatet.

Note 17 Leiefinansieringsavtaler

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Leiefinansieringsavtaler	6.887.107	5.352.938
Forskuddsleie(startleie) fra kunder	-419.271	-368.922
Akkumulerte avdrag	-2.171.102	-1.725.253
Estimerte framtidige salgsgvinster	47.437	38.679
Balanseførte leiefinansieringsavtaler	4.344.171	3.297.442

Selskapet estimerer framtidige forventede salgsgvinster som fordeles linært over kontraktens løpetid.

Estimerte salgsgvinster balanseføres som del av utlån slik at utlån reflekterer en tilnærming til amortisert kost.

Note 18 Gjeld til kredittinstitusjoner

	Forfallsdato	Rente	Ramme	Tall i NOK mill Utestående
Lån 1 fra eierbanker	20.06.2020	1,78 %	200	200
Lån 2 fra eierbanker	07.12.2020	1,57 %	200	200
Lån 3 fra eierbanker	07.12.2018	1,82 %	200	200
Lån 4 fra eierbanker	07.12.2019	2,02 %	200	200
Ukommiterte trekkfasiliteter hos eierbanker	25.09.2020		600	-
Sum		1,80 %	1.400	800

Vektet gjennomsnittlig rente* på selskapets lån fra eierbanker ved utgangen av 2017 er 1,80%.

Ved utgangen av året har selskapet en ukommitert kredittramme med selskapets aksjonærer på kr 600 mill, hvorav kr 0 mill. er trukket.

Låneavtalene er styrebehandlet og inngått på markedsmessige vilkår.

*Vekting av utestående volum med rente(nibor+margin) per 31.12.17

Note 19 Obligasjonsgjeld, ansvarlig lånekapital og hybridkapital

Obligasjonsgjeld:							Tall i NOK mill
Verdipapirnummer	Ticker	Fra Dato	Forfallsdato	Kupong rente	Ramme	Utestående	
NO0010762834	BRFI11 PRO	14.04.2016	14.02.2018	2,09 %	500	405	
NO0010734809	BRFI06 PRO	20.04.2015	20.04.2018	1,68 %	500	486	
NO0010781982	BRFI14 PRO	10.01.2017	10.09.2018	1,74 %	600	550	
NO0010765605	BRFI12 PRO	20.05.2016	20.11.2018	2,16 %	600	600	
NO0010790744	BRFI16 PRO	07.04.2017	20.03.2019	1,57 %	600	600	
NO0010804305	BRFI17 PRO	04.09.2017	04.09.2019	1,32 %	600	600	
NO0010789902	BRFI15 PRO	27.03.2017	27.03.2020	1,77 %	600	350	
NO0010804313	BRFI18 PRO	04.09.2017	04.09.2020	1,48 %	1.000	500	
NO0010810005	BRFI20 PRO	08.11.2017	08.02.2021	1,57 %	1.000	260	
NO0010810013	BRFI21 PRO	08.11.2017	08.12.2021	1,71 %	1.000	230	
Sum				1,70 %	7.000	4.581	

Vektet gjennomsnittlig kupongrente* på selskapets obligasjoner ved utgangen av 2017 er 1,70%.

Alle selskapets obligasjoner er etablert i norske kroner og uten særskilt sikkerhet til dekning av obligasjonene.

Obligasjonsrenten fastsettes som 3 måneders nibor + margin. Obligasjonene er uten avdrag.

*Vekting av utestående volum med kupongrente(nibor+margin) per 31.12.17

Ansvarlig lån:							Tall i NOK mill
Verdipapirnummer	Ticker	Fra Dato	Forfallsdato	Kupong rente	Ramme	Utestående	
NO0010744907	BRFI08 PRO	09.09.2015	09.09.2025	3,51 %	45	45	
NO0010766694	BRFI13 PRO	07.06.2016	07.06.2026	4,52 %	50	50	
Sum				4,04 %	95	95	

Vektet gjennomsnittlig kupongrente* på selskapets ansvarlige lån ved utgangen av 2017 er 4,04%.

Alle selskapets obligasjoner er etablert i norske kroner og uten særskilt sikkerhet til dekning av obligasjonene.

Obligasjonsrenten fastsettes som 3 måneders nibor + margin. Obligasjonene er uten avdrag.

Obligasjonene er utstedt for å kunne utgjøre tilleggskapital ved beregning av utsteders kapitaldekning.

*Vekting av utestående volum med kupongrente(nibor+margin) per 31.12.17

Fondsobligasjon:							Tall i NOK mill
Verdipapirnummer	Ticker	Fra Dato	Forfallsdato	Kupong rente	Ramme	Utestående	
NO0010806052	BRFI19 PRO	20.09.2017	31.12.3999	5,08 %	100	100	
Sum				5,08 %	100	100	

Vektet gjennomsnittlig kupongrente* på selskapets fondsobligasjon ved utgangen av 2017 er 5,08%.

Alle selskapets obligasjoner er etablert i norske kroner og uten særskilt sikkerhet til dekning av obligasjonene.

Obligasjonsrenten fastsettes som 3 måneders nibor + margin. Obligasjonene er uten avdrag.

Fondsobligasjonen tilfredstiller kravene i EUs CRR regelverk og inngår i selskapets kjernekapital.

Obligasjonen kan ikke kreves innfridd av obligasjonseiere, og utsteder kan ikke innfri obligasjonen uten samtykke fra Finanstilsynet.

Obligasjonen er balanseført som del av egenkapital. Utbetalte renter bokføres mot annen egenkapital.

*Vekting av utestående volum med kupongrente(nibor+margin) per 31.12.17

Note 20 Annen gjeld

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Leverandørgjeld	4.384	4.855
Sum annen gjeld	4.384	4.855

Note 21 Avsetninger påløpte kostnader og forpliktelser

	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Avsetning lønn- og pensjonsforpliktelser etc.	6.029	4.916
Avsatt, ikke utbetalt provisjon	14.474	9.530
Påløpte renter	12.738	8.785
Påløpte kostnader	4.238	4.359
Andre avsetninger	3.015	368
Sum avsetning påløpte kostnader og forpliktelser	40.494	27.958

Note 22 Poster utenom balansen

Selskapet har innvilget rammeavtaler til kunder på totalt MNOK 906 som per 31.12.17 er ubenyttet.

Brage Finans har rett til å si opp rammeavtaler, eller reprise rentevilkår ved endring i den underliggende økonomiske situasjon hos kunde eller ved irregulære markedsmessige forhold i det norske eller internasjonale markedet, eller forhold som på annen måte påvirker Brage sin tilgang på likviditet eller kapital.

Note 23 Bundne midler

Bundne midler	2017	2016
	NOK 1000	NOK 1000
Husleiegaranti/Depositum	3.453	3.365
Skattetrekksmidler	1.864	1.468
Sum bundne midler	5.316	4.833

Note 24 Egenkapital

Årets endring i egenkapital	Aksjekapital	Overkurs	Hybridkapital	Annen egenkapital	Sum
	HOK 1888	HOK 1888	HOK 1888	HOK 1888	HOK 1888
Egenkapital 01.01.17	200.588	369.470	0	72.977	643.035
Kapitalforhøyelse, kontantinnskudd	20.071	54.929	0	0	75.000
Ustedelse fondsobligasjon	0	0	100.000	0	100.000
Renter og omkostninger fondsobligasjon	0	0	0	-1.514	-1.514
Årets resultat	0	0	0	45.710	45.710
Egenkapital 31.12.17	220.660	424.398	100.000	117.173	862.231

Note 25 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen på kr 220.659.560 består av 78.526.534 aksjer à kr 2,81

Oversikt over aksjonærene pr. 31.12.

	2016		2017	
	Antall	Eierandel	Antall	Eierandel
Sparebanken Vest	35.620.455	49,90 %	39.184.740	49,90 %
Sparebanken Sør	10.707.551	14,00 %	11.778.981	15,00 %
Fana Sparebank	9.993.715	15,00 %	8.755.707	11,15 %
Helgeland Sparebank	7.138.367	10,00 %	7.852.653	10,00 %
Haugesund Sparebank	2.141.511	3,00 %	2.355.797	3,00 %
Voss Sparebank	1.427.674	2,00 %	1.570.531	2,00 %
Skudenes & Aakra Sparebank	1.213.522	1,70 %	1.334.950	1,70 %
Flekkefjord Sparebank	1.213.522	1,70 %	1.334.950	1,70 %
Søgne & Greipstad Sparebank	0	0,00 %	1.177.898	1,50 %
Luster Sparebank	963.680	1,35 %	1.060.109	1,35 %
Etne Sparebank	963.680	1,35 %	1.060.109	1,35 %
Lillesands Sparebank	0	0,00 %	1.060.109	1,35 %
Totalt antall aksjer	71.383.677	100 %	78.526.534	100 %

Alle aksjene har lik stemmerett.

Note 26 Avtaler med nærstående parter

	2017	2016
Resultatregnskap:	HOK 1888	HOK 1888
Renteinntekter på ordinære bankinnskudd	2.293	2.047
Rentekostnader på lån fra eierbanker	-16.276	-17.369
Gebyrer og provisjonskostnader	-24.749	-17.536
Andre driftskostnader	-1.035	-888
Netto driftsinntekter/kostnader nærstående parter	-38.732	-32.858
Balanse:		
Kontanter og innskudd i kredittinstitusjoner	179.218	82.110
Sum Eiendeler nærstående parter	179.218	82.110
Påløpte kostnader og avsetninger	12.162	10.362
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	800.000	800.000
Sum Gjeld nærstående parter	812.162	810.362
Ikke balanseførte poster:		
Ukommitert kredittramme hos aksjonærer, uopptrukket.	600.000	600.000
Selskapet har bankinnskudd hos en av sine aksjonærer med tilhørende renteinntekter i resultatregnskap.		
Selskapet har låneavtaler med sine aksjonærer med tilhørende rentekostnader i resultatregnskapet.		
Selskapet har distribusjonsavtale med sine aksjonærer. I henhold til disse avtaler betaler Brage Finans provisjon og gebyrer.		
Alle avtaler med nærstående parter er inngått på markedsmessige vilkår.		
I tillegg har selskapet en husleieavtale (2017 kostnadsført mnok 3,95) mot et eiendomsselskap der Sparebanken Vest er aksjonær.		

Note 27 Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet hendelser etter balansedagen som har vesentlig betydning for avlagt regnsk

KPMG AS
Kanalveien 11
Postboks 4 Kristianborg
5822 Bergen

Telephone +47 04063
Fax +47 55 32 11 66
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Brage Finans AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Brage Finans AS' årsregnskap som viser et overskudd på kr 45 710 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Revisors beretning - 2017
Brage Finans AS

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

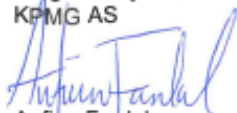
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen 31. januar 2018
KPMG AS

Anfinn Fardal
Statsautorisert revisor

Brage Finans AS

Postadresse: Postboks 7780, 5020 Bergen
Besøksadresse: Jonsvollsgaten 2, 5011 Bergen

www.brage.no

Jack Iversen

Administrerende Direktør

M +47 414 491 72

e-mail: jack.iversen@brage.no

Bodil Huus Bolstad

Økonomi- og Finansdirektør (CFO)

M +47 90 26 51 59

e-mail: bodil.huus.bolstad@brage.no